

TEK TİP ARABULUCULUK KANUNU**TEK TİP EYALET KANUNLARI HAKKINDA
ULUSAL KOMİSERLER KONFERANSI**

Tarafından Hazırlanan ve
Komiserler Konferansının

10-17 AĞUSTOS 2001

WHITE SULPHUR SPRINGS, BATI VIRGINIA'DA YAPILAN, YÜZONUNCU
YILINDAKİ YILLIK KONFERANS TOPLANTISINDA
ONAYLANAN VE BÜTÜN EYALETLERDE YÜRÜRLÜĞE KOYULMASI TAVSİYE
EDİLEN

TEK TİP ARABULUCULUK KANUNU*

ÖNSÖZ NOTU VE YORUMLARI İÇERMEMEKTEDİR

TEK TİP EYALET KANUNLARI HAKKINDA
ULUSAL KOMİSERLER KONFERANSI
2002

Çev. Av. Arb. Prof. Dr. Mustafa Serdar ÖZBEK*

TEK TİP ARABULUCULUK KANUNU

MADDE 1. BAŞLIK. Bu Kanun, Tek Tip Arabuluculuk Kanunu şeklinde belirtilir.

MADDE 2. TANIMLAR. Bu Kanunda:

(1) "Arabuluculuk", bir arabulucunun, tarafların uyuşmazlıkları hakkında gönüllü bir anlaşmaya varmalarına yardımcı olmak için, taraflar arasındaki iletişim ve müzakereyi kolaylaştırdığı bir usûl anlamına gelir.

(2) "Arabuluculuk iletişimi", arabuluculuk sırasında ortaya çıkan veya arabuluculukta dikkate alınma, arabuluculuğu yönetme, arabuluculuğa katılma, arabuluculuğu başlatma, sürdürme veya tekrar toplama yahut bir arabulucu tutma amacıyla, konuşarak veya kayıtlı, sözlü ya da sözsüz olarak yapılan beyan anlamına gelir.

(3) "Arabulucu", bir arabuluculuğu yöneten kişi anlamına gelir.

(4) "Tarafların katılımı", taraf veya arabulucu dışında arabuluculuğa katılan kişi anlamına gelir.

* National Conference of Commissioners on Uniform State Laws: Uniform Mediation Act, Chicago 2001.

* Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk (Medenî Usûl, İcra ve İflâs Hukuku) Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (mozbek@ankaratahkim.com).

TEK TİP ARABULUCULUK KANUNU

(5) “Arabuluculuğun tarafı”, arabuluculuğa katılan ve uyuşmazlığın çözümü için rızası gereken kişi anlamına gelir.

(6) “Kişi”, gerçek kişi, tüzel kişi, şirketler topluluğu, miras şirketi, vakıf, adi şirket, limited şirket, dernek, ortak girişim, hükümet veya hükümetin alt birimi, hükümet temsilcisi veya yetkilisi; kamu kuruluşu ya da herhangi bir yasal veya ticarî kuruluş anlamına gelir.

(7) “Usûl”,

(A) bir adlî, idarî, hakemli veya yargılama öncesi ve sonrası talepleri, toplantıları ya da tahkikatı içeren hüküm verici bir süreç; veya

(B) yasal duruşma ya da benzeri bir süreçtir.

(8) “Kayıt”, somut bir araca kaydedilmiş veya elektronik ya da diğer bir araca depolanmış ve anlaşılabilir şekilde geri alınabilir bilgi anlamına gelir.

(9) “İmza”,

(A) bir kaydı onaylama niyetini göstermek için, somut bir sembol yapmak veya kabul etmek; yahut

(B) bir kaydı onaylama niyetini göstermek için, elektronik bir işareti, sesi eklemek veya bağlamak ya da bir kaydı işleme koymak anlamına gelir.

MADDE 3. KAPSAM.

(a) (b) veya (c) fıkrasında öngörülenin dışında bu Kanun, aşağıdaki arabuluculuklara uygulanır:

(1) arabuluculuğun tarafları, kanun veya mahkeme ya da idarî kurum kuralıyla arabuluculuğa başvurmaya zorunlu tutulmuşlarsa yahut bir mahkeme, idarî kurum veya hakem tarafından arabuluculuğa gönderilmişlerse;

(2) arabuluculuğun tarafları ve arabulucu, arabuluculuk iletişimlerinin açıklamaya karşı imtiyazlı olacağına dair bir beklentiyi gösteren bir kayıtla arabuluculuğa başvurmak için anlaşmışlarsa; veya

(3) arabuluculuğun tarafları, kendisini arabulucu olarak tanıtan bir kişiyi arabulucu olarak kullanmaktalarsa veya arabuluculuk, arabuluculuk hizmeti veren bir kişi tarafından yapılmaktaysa.

(b) Bu Kanun, aşağıdakilerle ilgili arabuluculuğa uygulanmaz:

(1) bir toplu iş görüşmesi ilişkisinin kurulması, müzakeresi, idaresi veya bitirilmesi;

(2) bir toplu iş görüşmesi sözleşmesi tarafından oluşturulan süreçte veya bu sürecin bir parçası olarak ortaya çıkan uyuşmazlıkla ilgili olarak. İstisna olarak bu Kanun, idarî bir kurum veya mahkemeye yapılan başvuruyla ilgili bir uyuşmazlıktan doğan arabuluculuğa uygulanır.

(3) dava hakkında karar verebilecek bir hâkim tarafından yönetilen; veya

(4) aşağıdaki kurumların himayesinde yönetilen:

(A) tarafların tümü öğrenciyse, ilk veya orta okul ya da

(B) tarafların tamamının bu kurumda yaşaması kaydıyla, gençlere yönelik bir ıslah kurumu.

(c) Taraflar, bir arabuluculuğun tamamen ve kısmen imtiyazlı olmayacağını, baştan imzalı bir kayıtla veya taraflarca yapılan anlaşmayı gösteren bir yargılama tutanağıyla kararlaştırmışlarsa, Madde 4 ilâ 6 arasında düzenlenen imtiyazlar arabuluculuğa veya kararlaştırılan kısma uygulanmaz. Ancak 4 ilâ 6. Maddeler, iletişim yapılmadan önce, anlaşmaya ilişkin fiili bir bildirim almamış olan bir kişi tarafından yapılan arabuluculuk iletişimine uygulanır.

TEK TİP ARABULUCULUK KANUNU

MADDE 4. AÇIKLAMAYA KARŞI İMTİYAZ; KABUL EDİLEBİLİRLİK; TAHKİKAT.

(a) Madde 6'da öngörülenin dışında bir arabuluculuk iletişimi, (b) fıkrasında öngörüldüğü şekilde imtiyazlıdır ve bundan feragat edilmedikçe veya Madde 5'te belirtilen engeller dışında, bir yargılamada tahkikat (delil keşfi) konusu olmaz veya delil olarak kabul edilmez.

(b) Bir yargılamada aşağıdaki imtiyazlar uygulanır:

(1) Arabuluculuğun bir tarafı, bir arabuluculuk iletişimini açıklamayı reddedebilir veya başka bir kişinin açıklamasını engelleyebilir.

(2) Arabulucu, bir arabuluculuk iletişimini açıklamayı reddedebilir veya başka bir kişinin, arabulucunun arabuluculuk iletişimini açıklamasını engelleyebilir.

(3) Taraf olmayan bir katılımcı, taraf olmayan katılımcının arabuluculuk iletişimini açıklamayı reddedebilir veya başka bir kişinin açıklamasını engelleyebilir.

(c) Başka yolla kabul edilebilen veya tahkikat (delil keşfi) konusu olabilen delil veya bilgi, kabul edilemez sayılmaz veya sırf bir arabuluculukta açıklanmış ya da kullanılmış olması sebebiyle tahkikata (delil keşfine) konu olmaktan korunamaz.

MADDE 5. İMTİYAZDAN FERAGAT VE ÇEKİNME.

(a) Madde 4'te tanınan bir imtiyazdan, arabuluculuğun tüm tarafları açıkça vazgeçtiklerini beyan ettikleri takdirde, yazılı veya yargılama sırasında sözlü olarak vazgeçilebilir ve:

(1) arabulucuya tanınan imtiyazdan, arabulucu tarafından açıkça vazgeçilebilir; ve

(2) taraf olmayan bir katılımcıya tanınan imtiyazdan, taraf olmayan bir katılımcı tarafından açıkça vazgeçilebilir.

(b) Bir davadaki diğer kişinin haklarını ihlâl edecek şekilde bir arabuluculuk iletişimi hakkında açıklama veya beyanda bulunan bir kişinin, Madde 4'e göre imtiyaz ileri sürmesi engellenir, fakat bu engelleme, sadece zarar gören kişinin açıklama veya beyana cevap vermesi için gerekli olduğu ölçüde yapılır.

(c) Arabuluculuğu, bir suç işlemeyi plânlamak, suça teşebbüs etmek veya suç işlemek yahut sürmekte olan bir suçu ya da suç faaliyetini gizlemek kastıyla kullanan bir kişinin, Madde 2'ye göre imtiyaz ileri sürmesi engellenir.

MADDE 6. İMTİYAZA İSTİSNALAR.

(a) Aşağıdaki hallerde, arabuluculuk iletişimi için Madde 4'te yer alan imtiyaz uygulanmaz:

(1) Anlaşmanın tüm taraflarınca imzalanan bir belgeyle kanıtlanan bir sözleşmede; imzalanmışsa

(2) [Açık Kayıtlar Kanununa] göre kamuya açıksa veya açık bir arabuluculuk toplantısı sırasında yapılırsa ya da kamuya açık olması kanun tarafından öngörülürse kamuya açılabilir;

(3) Bedensel yaralamaya ilişkin bir tasarlama veya şiddet suçu işlemeye dair bir tehdit veya beyan varsa;

(4) Bir suçu planlamak, suç işlemeye teşebbüs etmek veya devam eden bir suçu ya da devam eden bir suç fiilini gizleme kastı varsa;

(5) Bir arabulucuya karşı, görevi kötüye kullanma veya kusurlu davranış sebebiyle yapılan bir talep veya şikâyeti kanıtlamak ya da çürütmek için sunulmuş veya ileri sürülmüşse;

(6) (c) fıkrasında aksi belirtilenden başka, bir arabuluculuk tarafı, tarafsız katılımcı veya arabuluculuk esnasında meydana gelen bir davranışa dayanılarak bir tarafın temsilcisine karşı,

TEK TİP ARABULUCULUK KANUNU

görevi kötüye kullanma veya kusurlu davranış sebebiyle yapılan bir talep veya şikâyeti kanıtlamak ya da çürütmek için sunulmuş veya ileri sürülmüşse; yahut

(7) Bir çocuk veya yetişkin koruma hizmetleri kurumunun taraf olduğu bir usûlde, suiistimal, ihmal, terk veya istismarı kanıtlamak ya da çürütmek için sunulmuş veya ileri sürülmüşse, meğer ki,

[Alternatif A: [Eyaletin eklemesi için, örneğin, çocuk veya yetişkin koruması] davası, mahkeme tarafından arabuluculuğa gönderilmiş ve bir kamu kurumu katılımcıysa.]

[Alternatif B: Kamu kurumu [Eyaletin eklemesi için, örneğin, çocuk veya yetişkin koruması] arabuluculuğa katılmaktaysa].

(b) Eğer bir mahkeme, idarî kurum veya hakem, hâkimle yapılan gizli oturum sonrasında, delil keşfine çabalayan veya delili teklif eden tarafın, delilin başka yolla elde edilebilir olmadığını gösterdiğini, delile olan ihtiyacın, gizliğin korunmasındaki menfaatten daha fazla olduğunu ve delilin aşağıdaki hallerde arabuluculuk iletişiminde sunulmuş veya ileri sürülmüş bulunduğunu tespit ederse, Madde 4 uyarınca imtiyaz uygulanmaz:

(1) bir suçu [veya kabahati] konu alan bir mahkeme yargılamasında; veya

(2) (c) fıkrasında aksi belirtilmedikçe, arabuluculuk dışındaki bir sözleşme hakkında sorumluluktan kaçınmak için, sorumluluğu ortadan kaldırma veya düzeltme ya da savunmaya yönelik bir talebin kanıtlanması için açılmış bir davada.

(c) Bir arabulucu, (a) (6) veya (b) (2) fıkralarında belirtilen arabuluculuk iletişimini delil olarak sunmaya zorlanamaz.

(d) Eğer bir arabuluculuk iletişimi (a) veya (b) fıkrası uyarınca imtiyazlı değilse, sadece açıklanmama istisnasının uygulanması için, iletişimin gerekli olan kısmı kabul edilebilir. (a) veya (b) fıkrasına göre delil kabulü, bir delilin veya diğer bir arabuluculuk iletişiminin delil olarak keşfini veya başka bir amaçla kabulünü gerektirmez.

MADDE 7. YASAKLI ARABULUCU RAPORLARI.

(a) Arabulucu, (b) fıkrasında öngörülen hallerin dışında, bir mahkemeye, idari mercie veya arabuluculuğun konusu olan uyuşmazlıkla ilgili olarak hüküm verebilecek olan diğer bir yetkili mercie, arabuluculuk hakkında rapor, değerlendirme, görüş, tavsiye, bulgu veya diğer bir iletişim veremez.

(b) Arabulucu şunları açıklayabilir:

(1) arabuluculuğun yapılıp yapılmadığı veya sona erdirilmiş olup olmadığı, uzlaşmaya varılıp varılmadığı ve arabuluculuğa katılım;

(2) Madde 6'da izin verilen bir arabuluculuk iletişimi; veya

(3) Kişilerin kötü muamelelere karşı korunması için görevli olan bir kamu kuruluşuna, bir kişinin kötü muamele görmesi, ihmali, terki veya istismarını kanıtlayan bir arabuluculuk iletişimi;

(c) (a) fıkrasını ihlâl eden bir iletişim, mahkeme, idarî merci veya hakem tarafından dikkate alınamaz.

MADDE 8. GİZLİLİK.

[Açık toplantı ve açık kayıtlar Kanunu'nun ilgili maddelerine] tâbi olmamak kaydıyla arabuluculuk iletişimleri, taraflarca kararlaştırıldığı ölçüde veya bu Eyaletin diğer kanun ya da kurallarınca öngörüldüğü şekilde gizlidir.

TEK TİP ARABULUCULUK KANUNU

MADDE 9. ARABULUCUNUN MENFAAT ÇATIŞMASINI AÇIKLAMASI; KİŞİSEL GEÇMİŞİ.

(a) Arabulucu olarak hizmet etmesi istenen bir kişi, arabuluculuğu kabul etmeden önce;

(1) arabuluculuğun sonucuna ilişkin malî veya kişisel bir menfaat ve arabuluculuğun taraflarından biri veya arabuluculuğa katılması beklenen bir kişiyle mevcut veya geçmişteki bir ilişki dahil olmak üzere, makul bir kişinin, arabulucunun tarafsızlığını etkileyebileceğini düşüneceği herhangi bir bilinen durum olup olmadığını belirlemek için, mevcut koşullara göre makul bir araştırma yapmalı; ve

(2) arabuluculuğu kabul etmeden önce, bilinen bu tür bir durumu mümkün olduğu kadar çabuk, arabuluculuğun taraflarına açıklamalıdır.

(b) Arabulucu, fıkra (a) (1)'de belirtilmiş olan herhangi bir durumu, arabuluculuğu kabul ettikten sonra öğrenirse, bunu uygulamada mümkün olan en kısa sürede açıklamalıdır.

(c) Arabuluculuğun taraflarından birinin talebi üzerine, arabulucu olarak hizmet etmesi istenen kişi, bir uyuşmazlıkta arabuluculuk yapması için arabulucunun niteliklerini açıklayacaktır.

(d) Alt bölüm [(a) veya (b)] [(a), (b), veya (g)]'yi ihlâl eden bir kişi, bu ihlâli sebebiyle Madde 4'e göre imtiyaz ileri sürmekten mahrum kınır.

(e) (a), (b), [ve] (c), [ve] [(g)] fıkraları, hâkim olarak hareket eden kişi için geçerli değildir.

(f) Bu [Kanun], arabulucunun geçmişi itibariyle özel niteliklere veya mesleğe sahip olmasını gerektirmez.

[(g) Bir arabulucu, (a) ve (b) fıkralarında öngörülen durumları açıkladıktan sonra, taraflar aksini kararlaştırmadıkça, tarafsız olmalıdır.]

MADDE 10. ARABULUCULUĞA KATILIM.

Taraflardan birince atanan bir avukat veya diğer bir kişi, bu tarafa arabuluculukta eşlik edebilir ve arabuluculuğa katılabilir. Arabuluculuktan önce verilen katılım feragatnamesi iptal edilebilir.

MADDE 11. KÜRESEL VE MİLLÎ TİCARET KANUNUNDAKİ ELEKTRONİK İMZALARLA İLİŞKİ.

Bu Kanun, Küresel ve Millî Ticaret Kanunundaki, 15 U.S.C Madde 7001 ve devamını federal Elektronik İmzaları değiştirebilir, sınırlayabilir veya onların yerini alabilir, ama bu Kanun, adı geçen Kanunun 101(c) maddesini değiştiremez, kısıtlayamaz veya onun yerini alamaz ya da aynı Kanunun 103(b) maddesinde tanımlanan bildirimlerden herhangi birinin elektronik teslimine yetki veremez.

MADDE 12. UYGULAMA VE YORUMDA YEKNESAKLIK.

Bu Kanununu uygulanması ve yorumunda, Kanunu yasalaştıran Eyaletler arasında, Kanunun konusuna ilişkin hukukun yeknesaklığını destekleme ihtiyacına dikkat edilmelidir.

MADDE 13. BÖLÜNÜLEBİLİRLİK ŞARTI.

Bu Kanunun herhangi bir hükmü veya bir kişiye ya da duruma uygulanması geçersiz sayılmışsa, bu geçersizlik Kanunun diğer hükümlerini veya uygulamalarını etkilemez ki bu

TEK TİP ARABULUCULUK KANUNU

Kanun, geçersiz hüküm ve uygulamalar olmadan da yürütülebilir ve bu amaçla kanunun hükümleri bölünebilir.

MADDE 14. YÜRÜRLÜK TARİHİ.

Bu Kanun.....tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 15. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRMA.

Aşağıdaki Kanunlar ve Kanun maddeleri bu Kanunla yürürlükten kaldırılmıştır:

- (1)
- (2)
- (3)

MADDE 16.MEVcut SÖZLEŞMELER VEYA GÖNDERMELERE UYGULANMA.

(a) Bu Kanun, [bu Kanunun yürürlük tarihi]nde veya sonrasında arabuluculuğa yapılan gönderme veya anlaşmaya uygun şekilde arabuluculuğa uygulanır.

(b) [Ertemle tarihi]nde veya sonrasında, Bu Kanun, yapıldığı zamana bakılmaksızın arabuluculuğa başvurulmasını ilişkin bir anlaşmaya uygulanır.